

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 april 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (RP 21/2014 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Hannele Taavila, inrikesministeriet, polisavdelningen

- konsultativ tjänsteman Jere Lumme, finansministeriet
- revisionschef Mikko Grönberg, Tullen
- gruppchef Marilla Laitinen, Säkerhets- och kemikalieverket, marknadsövervakning av kemikalier
- ombudsman Matti Räisänen, Finsk Handel rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- jord- och skogsbruksministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Polisstyrelsen
- centralkriminalpolisen
- dataombudsmannens byrå.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer. Lagen ska innehålla nationella bestämmelser, som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om behöriga myndigheter, inrättande av ett tillståndssystem, sökande av ändring samt förseelse som gäller sprängämnesprekursorer.

I förslaget föreslås det en bestämmelse om rätt att registrera uppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursorer i polisens informationssystem för förvaltningsärenden fogas till lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 2 september 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Den föreslagna lagen innehåller kompletterande nationella bestämmelser som förutsätts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (nedan förordningen om sprängämnesprekursorer). Syftet med förordningen om sprängämnesprekursorer är att begränsa privatpersoners tillgång till vissa sprängämnesprekursorer. Förordningen gäller inte professionellt bruk till denna del. De berörda ämnena räknas upp i bilaga I till förordningen och där fastställs även de gränsvärden över vilka ämneskoncentrationerna omfattas av förordningens tillämpningsområde. Avsikten är att förordningen om sprängämnesprekursorer ska hindra terrorister från att få tillgång till de aktuella ämnena.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer kan en medlemsstat genomföra begränsningarna på tre sätt: genom att förbjuda alla ifrågavarande prekursorer, genom att införa ett tillståndssystem och genom att införa registreringssystem för vissa prekursorer och i fråga om andra prekursorer som avses i förordningen införa antingen ett tillståndssystem eller förbjuda dem helt.

Regeringen föreslår att ett tillståndssystem införs i Finland. Enligt propositionen ska Polisstyrelsen vara tillståndsmyndighet. Tillstånd kan beviljas en person som fyllt 18 år och som kan lägga fram ett legitimt användningsändamål för ämnet och som med hänsyn till hälsotillstånd och uppförande kan anses som lämplig att inneha och använda ämnet i fråga. Tillstånd beviljas för högst tre år åt gången. Minderåriga som uppfyller de nämnda kraven kan beviljas tillstånd med vårdnadshavarens samtycke.

Polisstyrelsen och dess underställda enheter utövar tillsyn över att förordningen om sprängämnesprekursorer och den föreslagna lagen följs. Tullen utövar tillsyn över privat import av de aktuella ämnena från länder utanför EU. Säkerhets- och kemikalieverket har i uppgift att

övervaka att det i märkningen av förpackningar med kemikalier som innehåller sprängämnesprekursorer anges de uppgifter som avses i förordningen. Centralkriminalpolisen är den nationella kontaktpunkten. Till kontaktpunkten ska rapporteras om misstänkta transaktioner som rör sprängämnesprekursorer och betydande stölder av ämnena.

Sammantaget sett anser utskottet det föreslagna tillståndssystemet vara behövligt och angeläget.

Att inrätta och upprätthålla tillståndssystemet samt pröva tillståndsansökningarna medför något extra arbete för Polisstyrelsen. Enligt utredning kan uppgifterna åtminstone i det inledande skedet skötas inom ramen för de nuvarande resurserna inom polisens tillståndsförvaltning. Utskottet ser det som viktigt att konsekvenserna bedöms noggrannare när det står klart hur många ansökningar som lämnas varje år. Tullen beräknas klara av sin uppgift med de nuvarande resurserna. Säkerhets- och kemikalieverket uppgift kan utföras som en del av kemikalietillsynen.

För företagets del blir den största konsekvensen att anställda som säljer sprängämnesprekursorer måste ges utbildning. De anställda måste kunna begära att privatpersoner uppvisar tillstånd innan varan säljs. De måste också kunna identifiera misstänkta affärstransaktioner liksom betydande försvinnanden av ämnena. I dag finns flera restriktioner som innebär att vissa kemikalier endast säljs för professionellt bruk, så i detta hänseende är förpliktelsen enligt förordningen inte ny. Kommissionen har publicerat riktlinjer för tillämpning av förordningen om sprängämnesprekursorer i syfte att främja harmoniseringen av förfaringssätten i medlemsstaterna. Utskottet betonar att företagen snabbt måste få tillgång till dessa riktlinjer.

Det är enligt utskottet viktigt att inte bara företagen utan också allmänheten och hobbykretsar på området får information om den nya lagen och dess innehåll.

Detaljmotivering

1. 1.Lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer

7 §. *Tillsyn.* Kemikalier som omfattas av förordningen om sprängämnesprekursorer ska märkas på det sätt som sägs i artikel 5 i förordningen. I förordningen bestäms dock inget om vilket språk märkningen ska göras på. Kommissionens riktlinjer utgår från att varningsmärkningarna i varje land skrivs på landets officiella språk. Det är enligt utskottet motiverat att uttryckligen nämna detta i lagen. Enligt kemikalielagstiftningen ska varningsetiketter i Finland finnas på finska och svenska. Utskottet menar att i Finland ska också den märkning som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer finnas på båda nationalspråken. Utskottet föreslår att en bestämmelse om detta fogas till slutet av 7 § 3 mom. Utskottets förslag betyder inte att märkningen inte skulle kunna finnas också på andra språk om till exempel produktens marknadsområde motiverar det.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1 enligt propositionen men 7 § med följande ändringar:

7 §

Tillsyn

(1 och 2 mom. som i RP)

Säkerhets- och kemikalieverket utövar tillsyn över att det i märkningen av förpackningar för kemikalier som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer och som innehåller ämnen förtecknade i bilaga I till den förordningen anges att förvärv, innehav och användning av ämnet omfattas av restriktioner enligt artikel 5 i förordningen om sprängämnesprekursorer. *Märkningen ska finnas på finska och svenska.*

Helsingfors den 10 juni 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
vordf. Mika Kari /sd
medl. Heikki Autto /saml
Jussi Halla-aho /saf
Rakel Hiltunen /sd
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst

Elsi Katainen /cent
Timo V. Korhonen /cent
Markus Lohi /cent
Outi Mäkelä /saml
Tapani Mäkinen /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Mikael Jungner /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.